

Separacja

Separacja to stan w małżeństwie polegający na rozkładzie pożycia małżeńskiego. Rozróżniamy dwa rodzaje separacji tj. faktyczną i formalną.

Separacja faktyczna nie pociąga za sobą skutków prawnych.

Separacja formalna (prawna) jest instytucją prawną orzeczoną przez sąd na wniosek jednego lub obojga małżonków. Separacja prawna polega na uchyleniu wspólnoty małżeńskiej, jednak bez prawa wstępowania przez małżonków w nowy związek małżeński.

W odróżnieniu od rozwodu separacja nie rozwiązuje związku małżeńskiego.

W polskim Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym normy dotyczące separacji są uregulowane w artykułach od 61¹ do 61⁶ KRO.

Przesłanką separacji jest zupełny rozkład pożycia małżonków (lecz niejednocześnie trwały, albowiem jest to przesłanką orzeczenia rozwodu) rozumiany jako całkowity zanik więzi psychicznej, fizycznej oraz gospodarczej pomiędzy małżonkami. Nie można jej jednak udzielić, jeżeli z tego powodu ucierpiałoby dobro wspólnych małoletnich dzieci lub jeżeli udzielenie separacji byłoby sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

Separację można orzec na zgodny wniosek małżonków, gdy nie mają oni wspólnych małoletnich dzieci. Sąd nie orzeka wówczas o winie rozkładu pożycia, lecz następują takie skutki, jakby żaden z małżonków nie ponosił winy.

Orzeczenie separacji wywołuje podobne skutki, jak orzeczenie rozwodu. Ustawa może jednak w tej mierze postanowić inaczej, czego przykładem jest regulacja odnosząca się do kwestii powrotu małżonka do poprzednio noszonego nazwiska (małżonek rozwiedziony może bowiem w ciągu trzech miesięcy od uprawomocnienia się wyroku rozwodowego powrócić do nazwiska, które zmienił wskutek zawarcia związku małżeńskiego; jeżeli zaś orzeczono separację, to nie ma takiej możliwości).

Wskutek orzeczenia separacji ustaje wspólność majątkowa pomiędzy małżonkami, nie działa również domniemanie pochodzenia od męża matki dziecka urodzonego po upływie 300 dni od ustania separacji. Małżonkowie nie mają prawa wstępowania w nowy związek małżeński. Ustaje jednak obowiązek wspólnego pożycia, obowiązek wierności, a także współdziałania dla dobra rodziny.

Sąd orzeka o zniesieniu separacji na zgodne żądanie małżonków. W momencie zniesienia separacji ustają jej skutki.

Sprawy o orzeczenie separacji rozpatruje właściwy sąd okręgowy na wniosek jednego lub obojga małżonków. Postanowienie o separacji sąd wydaje po obowiązkowym przeprowadzeniu rozprawy. W toku postępowania sąd nakłania strony do pojednania. W przypadku, gdy ono nie nastąpi (i niecelowe okaże się odroczenie rozprawy) sąd przystępuje do rozpoznania sprawy. Jeżeli małżonkowie mają wspólne małoletnie dzieci, sąd rozstrzyga także o władzy rodzicielskiej nad nimi.

Również postanowienie o zniesieniu separacji sąd wydaje dopiero po przeprowadzeniu rozprawy. W momencie wszczęcia postępowania o zniesienie separacji zawieszają się z urzędu postępowanie w sprawie o:

- eksmisję jednego z małżonków pozostających w separacji ze wspólnego mieszkania,
- korzystania przez małżonków ze wspólnego mieszkania.

Z chwilą uprawomocnienia się postanowienia o zniesieniu separacji, powyższe postępowania umarza się z urzędu. Postępowanie zostaje również umorzone z chwilą śmierci jednego z małżonków.